

ԺԶ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 12.

1858

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1.

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ԱՇԱԿԵՐՏԱՅ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ՊԱՐԳԵՒԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգի մը ճշմարիտ և հիմնական յառաջագիմութեան աղբիւրը շատ իրաւապէս ըսուած է որ ազգային վարժարաններն են, վասն զի հոն կը բովանդակուին ազգին ապագայ ակնկալիքը. մարդկութեան մանկութիւնը կը նմանի բուսոյ մը որ որչափ խնամօք դարմանուի՝ այնչափ ալ առատապէս կը պտղաբերէ. և մանկութեան սիրտն ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ դաշտ մը դեռ ևս անմշակ այլ կոյս երկիր, որ և ենթակայ է թէ՛ բարւոյն և թէ՛ չարւոյն բուսաբերութեանը. ճարտար ձեռաց միայն կ'իյնայ գիտնալ զչարն իսկէն և զբարին աճեցնեն:

Վարժարաններուն օգուտն կրկին է, մէյ մը առանձին աշակերտացն և մէյ մ' ալ ազգին ընդհանրութեանը վրայ ըրած փոփոխութեամբը. յաշակերտան՝

կրթուելով, այլոյն ալ՝ ի կրթելոյն օգտուելով և կամ նոցա բարի նախանձիւքն քաջալերուելով և անոնց հետեւելով: Այս իրաւի քանի որ այս բարի նախանձը կայ ազգի մը մէջ՝ անոր յառաջագիմութիւնն անտարակուսելի է. վասն զի ի նմին կը բովանդակուի հաստատուն և ուղիղ բարեպաշտութիւնը, ճշմարիտ սէրն առ միմեանս և բարւոյն ճանաչողութեան անմոլար կամքն. և չեմք սխալիր ըսելով որ ասոնք են ամենայն կիրթ ընկերութեանց հաստատուն կապերն: Այս խորհրդածութիւնը ըրինք մենք ալ այս մօտերս երբոր ըստ սովորութեան՝ վարժարանիս մէկ ընտանեկան և միանգամայն ազգային հանդէսն կատարեցինք, ետ դառնալով մէյ մը և անցած տարւոյն մէջ մեր սիրելի աշակերտացը ջանքն և աշխատութիւնը

վարձատրելու համար ըրած քննութեամբը : Արհաւոր ըսել 'ի պատիւ և 'ի քաջալերս աշակերտաց և յուրախութիւն իրենց ծնողացը և մեզ՝ որ գոհ ըրին իրենց վարժապետները թէ իրենց բարի վարուքն և թէ ուսումնասիրութեամբը : Արդէն մէջերնէն առաջին դասն՝ ութը հոգի, իրենց ուսումնական ընթացքը լմնցած ըլլալով, օգոստոսի 23^{ին} վարժարանիս ուրիշ հանդիսի մը օր՝ այսինքն աշակերտաց երրորդ եռամեայ բարի վարուց և ուսման միտալաց բաշխման օրն վերջին անգամ ներկայացան վարժարանիս բարեկամաց և վարժապետաց դիմացը ընդունելու անոնցմէ և իրենց ընկերակիցներէն ուրախակցութեան մաղթանքներն և վերջին հրաժարման ողջոյնն . և արդէն անոնցմէ չորսն՝ Պ. Թովմաս Հասունեան, Պ. Յովսէփ Տէրգաւթեան, Պ. Պօղոս Պէշիքթաւեան և Պ. Պօղոս Ինճիճեան մեկնեցան իրենց հայրենիքը առ 'ի ընդ ծնողայն և իրենց վեցամեայ կարօտը . միւս մ'ալ՝ Պ. Բնտոն Պոյաճեան քաղքիս մէջ իր ազգականաց քովն անցաւ . մեկնեցան ասոնք նախանձաւոր ձգելով իրենց աշակերտակիցքը իրենց շաւղին հետեւելու և ջանալու զանոնք գերազանցելու ևս, որով է ազգին յառաջագիմութեան միակ և հաստատուն յոյսն : Իսկ իրենցմէ մին Պ. Սիւն Վապարաճեան վիմագրութեան արուեստն՝ որ շատ յաջողութեամբ ուսաւ՝ և ևս կատարելագործելու համար դեռ ևս կը մնայ առ ժամանակ մի, և միւսն Պ. Սիւն Վապարաճեան երկրագործութեան պիտի պարապի () սմանեան տէրութեան ծախիւքը . այս առթիւս չենք կրնար չյայտնել մեր շնորհակալութիւնը առ Յակոբ Աֆէնտի Աւճիկեան Բարիգու () սմանեան դեսպանատան առաջին խորհրդականն որուն ազգասիրական ջանիւքն վերոյիշեալ պատանին այս շնորհօք ընկալաւ : Արժարանիս ուսումնական ընթացքին մէջ կը մնայ միայն միշտ 'ի բարեկրօն վարս և յուսմունս առանձին գովութեան արժանի

եղած պատանին Պ. Սիւն Վապարաճեան, որն որ փափաքեցաւ դեռ ևս մնալ տարի մը իր առանձնական ուսմունքներն կատարելագործելու համար : Իսկ հոկտեմբերի 23^{ին} կատարուեցաւ մնացած կրկին դասուց պարգեւաբաշխութեան հանդէսն : Արժարանիս սրահներուն մէկուն մէջ շարուած էին աշակերտաց հայերէն, գաղղիարէն, անգղիարէն շարագրութիւնները, տաճկերէն գեղագրութիւնքը, հաշուետուարի փորձերն . ուրիշ սրահի մէջ ալ զանազան նկարներ, որոնց մէջ մասնաւոր մտադրութեան ու գովեստի արժանի էին Պ. Սիւն Վապարաճեան և Պ. Յովսէփ Տէրգաւթեան վիմագրութիւնքը և Պ. Պօղոս Պէշիքթաւեանին կալմանաձոյլ գործուածքները : Երեսօրէն բազմեցաւ հանդիսիս Սրբազան քահանայապետին երեսփոխանն . հանդիսակից հաճեցաւ ըլլալ և 'ի հայրենեաց պանդխտեալ վսեմափայլ Տիգրան Սիւնեան Պէյն, որն որ ճանապարհորդութեան պատճառաւ նոյն օրերս Բարիգ կը գտնուէր իւր ամուսնովն . հրաւիրելոց դասէն էին Տիգրան մեծապատիւ Յովհաննէս Զէյնպին, ազնուամեծար Աւճիկեան Յակոբ Աֆէնտին և ուրիշ բազմաթիւ ազգային և գաղղիացի պատուաւոր և ուսումնական մարդիկ : Արժարանիս ուսմանց յարգոյ Տեսուչն բացաւ հանգէսը համառօտ ատենախօսութեամբ՝ յորում կը ցուցնէր թէ ինչպէս դաստիարակութիւնը ազգերնուս վրայ յեղափոխութիւն ըրած է մանաւանդ այս յառաջագիմ դարուս մէջ . և թէ ինչ երախտագիտութիւն պէտք է ունենալ Ամուսնի Սուրբատայ, որ իւր չքնաղ ազգասիրութեամբը սատար եղած է այս մեծ յեղափոխութեան : Շնորհակալ եղաւ գերապատիւ Երեսօրէն, վսեմափայլ Պէյն և բոլոր հանդիսականաց որ պատուեցին և քաջալերեցին զվարժեալսն և զվարժիչ իրենց ներկայութեամբ : Արցանակաց բաշխման մէջ վերջը, յորում մի առ մի աշակերտաց վարուց և ուսման աստիճանները

կարդացուելով՝ հանդիսականաց ձեռքէն
ընդունեցան իրենց արժանեաց պսակը ,
գերապատիւ՝ Լախագահը համառօտա-
պէս պատասխանեց ուսմանց հետջին
խօսքերուն և յորդորեց զմանկունս 'ի
ճշմարիտն աստուածաշտուածիւն , որ
է հիմն և առաջնորդ ընկերական կե-
նաց , միջոց առնելով զուսմունս հաս-
նելու այն ծայրագոյն իմաստութեան որ

է Լստուած . յիշեցուց իրենց պարտքն
որ ունին առ մեծ երախտապարտ Բա-
րերար վարժարանիս և առ Բուսուցիչն
իրենց բարեխառութեամբն և ուսումնա-
սիրութեամբը , և քաջալերեց որ իրենց
ջանքն աւելցնեն և ևս յառաջանալու
մնացած սորվելիք ուսմանց տարինե-
րուն մէջ :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԴԵՆԻ

Շիղ սարդենւոյ երբեմն ի հող հարըստեալ
Լը զոյգ յերկինս աղերս արկի ես խոնարհ
Օ ի աճեսցէ մատաղ թրիիկն օդապար
Ի զարդ ապա երգաբանից եւ ի փայլ .
Լը զոսկի թեւսն ի Օ եփիւռէն ես հայցեմ
Սըփռել ըզզուարթ ոստովքն ի կէս ապրիլի .
Լը կաշկանդեալ ի պարաւանդս ուժգնակի
Խիստ հիւսիսակ՝ մի անցուցէ ինչ դըժխեմ .
Վիտեմ զի տունկըս , դից փեբեայ սիրական ,
Յուշիկ աճէ , շատ իսկ յուշիկ ի հասակ
Լը ըրց բնաւից որ յարեգդէմ յերկրիս կան .
Լը ընդ յամեն երկայն զիս ոչ վըշտագնէ ,
Օ ի եւ ի մեզ արժանաւորն ի պըսակ
Բեժաւ ճըգամբ եւ յամրագոյն իսկ յառնէ :

ՄԷՆԾԻՆԻ

ՅԱՂԲԵՐԱԿՆ

Բղբիւր զեղուն ու անապակ
Օ եփիւռից վայր ընտանի ,
Խոյ մըմունջդ անուշակ
Հառաչանաց նըմանի ,
Ո՛հ , զի սիրուն է բլուրն այն ,
Որ քոյ յալեաց արծաթի
Բնու զպըճնանս իւր համայն .
Օ ի հեշտ անդոյրն անտառիկ ,
Իւր ի շինից գամ հեռի
Հանգչել յըստուեր զովացիկ :